Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	R. Kors	**Datum**	12 april 2023
Doorkiesnummer	030-2869011	**Kenmerk**	11051429
E-mail	r.kors@utrecht.nl	**Onderwerp**	Doorontwikkeling Wijkplatforms 2023-2026
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Participatie

Geachte leden van de raad,

In het coalitieakkoord staat in het hoofdstuk ‘Contact maakt de stad’ dat wij de grote uitdagingen van deze collegeperiode samen met de stad - met Utrechters – willen aanpakken. In de raadsbrief Focus en koers herijking Samen stad maken schreven wij dat meer participatie niet de oplossing is, maar meer helderheid over zeggenschap hard nodig is. We willen duurzame relaties met Utrechters en organisaties opbouwen en versterken. Zo krijgen wij een breed beeld van wat er leeft in de stad.

De wijkplatforms zien wij als een van de netwerken waarmee wij een duurzame relatie willen opbouwen en vasthouden. Zij hebben een belangrijke rol in het gesprek met de stad. Wij hebben u op 1 februari geïnformeerd over de kennismakingsgesprekken met de Utrechtse wijkplatforms en enkele wijkcoöperaties. In deze brief geven we aan hoe we de wijkplatforms verder willen ontwikkelen en maken we de rol van het wijkplatform duidelijker. We vertellen eerst meer over het ontstaan van het wijkplatform en de uitgangspunten die toen zijn vastgesteld. Daarna delen we inzichten uit gesprekken met de wijkplatforms van de afgelopen periode. We sluiten af met conclusies, aanbevelingen en concrete acties voor de doorontwikkeling op de korte en lange termijn.

Startsituatie wijkplatforms 2019

In het actieprogramma Samen Stad Maken (juli 2019) stond over de Wijkplatforms het volgende: ”We hebben de ambitie om de verbinding met de stad te verbeteren en te verbreden. Het huidige stelsel van wijkraden is te weinig flexibel en in onze ogen wat bureaucratisch geworden”. Een voorbeeld van bureaucratisch was het geformaliseerde adviesrecht dat was vastgelegd in een verordening. Met het vaststellen van het actieprogramma Samen stad maken in 2019 is deze verordening ingetrokken. Het voorstel om te starten met een nieuwe vorm – de wijkplatforms – had de volgende uitgangspunten:

- Behoefte aan continuïteit en permanente platforms
- Betrekken van meer gemêleerde groepen (inclusiviteit)
- Maatwerk per wijk
- Gemeente in verbinding met de stad (wijk/buurt)
- Dialoog tussen bewoners, ondernemers, andere betrokkenen in wijken en de gemeente

Met de wijkplatforms willen we een netwerk introduceren dat de verbinding legt tussen buurtorganisaties en richting de gemeente." Het wijkplatform kan belangrijke onderwerpen op de agenda zetten en organiseert minstens twee keer per jaar een bijeenkomst. "Hierdoor horen we meer stemmen uit de stad en ontvangen we meer signalen vanuit bewoners en organisaties die anders niet goed gehoord worden".

Ervaringen wijkplatforms
Bij de start in 2020 wilden we niet vooraf te veel vastleggen wat een wijkplatform is. Dit wilden we samen ontdekken. De Coronatijd heeft veel invloed gehad in die eerste periode. De evaluatie van de wijkplatforms in 2022 liet ons verschillende fases van ontwikkeling zien: van 'nog niet gelukt' tot aan 'gevestigd'. De volgende succes- en faalfactoren stonden in de evaluatie (zie ook raadsbrief Rapportage wijkplatforms):

- Heldere taakomschrijving met op elkaar afgestemde verwachtingen
- Actieve trekkers die gezien & erkend worden
- Ondersteuning naar behoefte
- Heldere transparante communicatie met responsieve overheid

Ambities uit het coalitieakkoord
Een goed functionerende democratie is meer dan een keer per vier jaar stemmen. Het is ons doel om een grotere en meer diverse groep Utrechters te betrekken bij de lokale democratie. Daarvoor willen we duurzame relaties opbouwen en dat geldt zeker voor de wijkplatforms. In het coalitieakkoord staat: "Het duurzame contact dat we hebben met bewoners zorgt ervoor dat we signalen uit wijken en buurten kunnen oppikken". Een wijkplatform speelt een belangrijke rol in het contact met de stad. We horen graag van mensen zelf hoe het gaat en wat ze nodig hebben en kloppen niet alleen maar aan als er een concrete aanleiding is. Dit betekent dat we een duurzame relatie met wijkplatforms willen ontwikkelen waarin we samenwerken en met elkaar het goede gesprek voeren. We hebben een grote verantwoordelijkheid om de brug te bouwen met inwoners die wij niet vanzelfsprekend bereiken. De wijkplatforms kunnen ons hierin helpen.

Bijeenkomsten 23 februari en 6 maart
In de raadsbrief van 1 februari informeerden wij u al over de bestuurlijke kennismakingsgesprekken met de wijkplatforms. Als vervolg daarop hebben wij op 23 februari en op 6 maart (eerst digitaal – vervolgens live) bijeenkomsten met alle wijkplatforms en soortgelijke samenwerkingsvormen in de stad. Het doel van deze bijeenkomsten was om samen concrete verbeterpunten te benoemen voor de verdere ontwikkeling van de platforms. We keken naar verbeterpunten voor de korte termijn (doen) en voor de lange termijn (nader te onderzoeken).

Leden van de wijkplatforms gaven advies en deelden problemen, belangen en oplossingen. De doorontwikkeling willen we namelijk samen oppakken. Deze gesprekken leverden veel input op met als belangrijkste thema's: maatwerk, budget, focus op inhoud, mandaat en bereik van mensen. Uit de gesprekken bleek dat er verschillende ideeën en ambities zijn over de rol van het wijkplatform. De meeste leden hadden behoefte aan meer duidelijkheid over wat een wijkplatform precies is en welke rol de gemeente voor een wijkplatform ziet. De positieve samenwerking om tot deze raadsbrief te komen, heeft een basis gelegd voor de doorontwikkeling van de Wijkplatforms.

Een duidelijkere definitie
Met deze brief zetten we een stap naar meer duidelijkheid over wat een wijkplatform is De ambities en randvoorwaarden uit het actieprogramma Samen Stad Maken van 2019 zijn nog steeds het

uitgangspunt. Ook de “succes- en faalfactoren” uit de evaluatie (mei 2022) zijn opnieuw bevestigd. Op basis van de gesprekken van de afgelopen periode, omschrijven wij een wijkplatform nu als volgt:

“Een wijkplatform is een zelfstandig overleg van bewoners. Dit netwerk verbindt bewoners onderling en zorgt voor een link met de gemeente. Als eerste heeft het wijkplatform een communicatieve rol in de wijk. Het wijkplatform motiveert en helpt bewoners bij actief burgerschap, eigenaarschap en het vergroten van bewonersbetrokkenheid. Een wijkplatform heeft daarvoor contact met verschillende (groepen) bewoners (inclusiviteit) en organiseert dialoog-bijeenkomsten. Zij helpen in het leggen van contacten tussen andere organisaties in de wijk en ook tussen buurten, waar mogelijk ook via een digitaal platform. Daarnaast heeft het wijkplatform een signalerende en agenderende functie richting de gemeente door het geluid van de wijk te laten horen. Ook denkt het wijkplatform mee over hoe de gemeente een bredere groep mensen bereikt bij participatietrajecten. Wijkplatforms kunnen deze doelen bereiken door een duurzame samenwerkingsrelatie met de gemeente waarin zij op maat afspraken kunnen maken.”

Het begrip ‘wijkplatform’ en de bijbehorende beleidstaal spreken niet iedereen aan. De functies en concrete activiteiten van het wijkplatform zijn belangrijker dan de naam en zijn leidend in de communicatie naar bewoners.

Om de beschreven rol voor de wijkplatforms goed vorm te geven, zijn er een aantal actiepunten voor de doorontwikkeling op korte termijn. Tijdens de bijeenkomsten van 23 februari en 6 maart zijn ook verdergaande ambities voor wijkplatforms besproken die bijvoorbeeld gaan over meer zeggenschap. Deze ambities willen we samen nader onderzoeken.

Doorontwikkeling korte termijn
Zoals uit de evaluatie al blijkt, zijn de wijkplatforms verschillend als het gaat om vorm en ontwikkeling. De platforms hebben geen behoefte aan een nieuwe vorm. Wel willen ze verbetering en meer ruimte voor eigenheid. Geen keurslijf, maar een vorm die past bij de wijk of buurt en aansluit bij inwonersorganisaties die er zijn. Er is dus absoluut behoefte aan maatwerk.

Voor de korte termijn zien wij de volgende verbeterpunten:

1. In wijken waar nu geen platform is, neemt de gemeente het initiatief om deze wijkplatformfunctie aan te moedigen. Het gaat dan om de wijken Leidsche Rijn, Vleuten de Meern, Binnenstad en delen van Zuidwest en Zuid.
2. Per wijkplatform brengen wij in kaart waar hulp nodig is. Denk daarbij aan duidelijke en praktische werkafspraken over secretariële ondersteuning. Ook kan het gaan om advies voor een groter draagvlak of bereik van het wijkplatform in de wijk. Na dit onderzoek maken we per wijkplatform afspraken over de samenwerking en ondersteuning die mogelijk is.
3. We verbeteren de financiële administratie (eenvoudige en flexibelere verantwoording).
4. We werken samen aan een set basis-werkafspraken (een soort handleiding) voor wijkplatforms met daarin leidende principes en informatie voor het inrichten en organiseren van (digitale-) wijkplatforms.
5. We verkennen gezamenlijk de mogelijkheden hoe wijkplatforms (representatief) onderzoek kunnen doen in hun wijk (b.v. een wijkenquête), zodat zij beter zicht kunnen krijgen op wat de mensen in de wijk belangrijk vinden.
6. Om de dialoog in de wijk te verbeteren worden ervaringen - bijvoorbeeld van succesvolle wijkdialogen in Overvecht, Noordoost en Oost - tussen wijkplatforms gedeeld. Specifiek ook de ervaring vanuit Lunetten met een vorm van “Burgertop’.

We gebruiken hiervoor bestaande financiële mogelijkheden binnen het Initiatievenfonds en het programma Samen stad maken.

Doorontwikkeling wat langere termijn
Voor de wat lange termijn zien wij de volgende actiepunten:

1. Bij de herijking van Samen stad maken ontwikkelen wij een kompas voor zeggenschap. Bij de uitwerking van dit kompas wegen wij ambities van sommige wijkplatforms mee op het terrein van mandaat, zeggenschap & eigenaarschap (bijvoorbeeld via een ‘wijkakkoord’). In de volgende brief over de herijking Samen stad maken die wij voor het zomerreces 2023 sturen, geven wij aan hoe we samen met Utrechters, organisaties en raadsleden tot het kompas willen komen.
2. Bij de evaluatie van het initiatievenfonds wegen wij verdergaande ambities van sommige wijkplatforms op het terrein van budgetbevoegdheid, mogelijkheden voor wijkbudgetten en vormen van burgerbegroting mee. Vormen van wijk- en buurtbudgetten zijn binnen het beleids- en budgetkader van het initiatievenfonds nu mogelijk met een maximum van €35.000. Wij verwachten u over de evaluatie van het initiatievenfonds in het derde kwartaal van 2023 te kunnen informeren.
3. We kijken of ervaringen rondom burgerberaden helpen bij de ontwikkeling van de platforms. Denk daarbij aan vormen van inzet van loting voor digitaal stemmen op specifieke thema’s of zelfs voor een zo breed mogelijke samenstelling van een wijkplatform. Daarbij geldt het uitgangspunt dat iedereen welkom is in een wijkplatform in zijn of haar wijk- of buurt. We willen in 2023 starten met een burgerberaad en dit in 2024 afronden.

Wij kunnen ons voorstellen dat bovenstaande doorontwikkelingen ook de definitie veranderen van de wijkplatforms zoals wij die eerder in deze brief hebben omschreven. Uiteindelijk kan het zo zijn dat we de definitie verder aanscherpen en daarop bij u als raad terugkomen.

Uitvoering
De doorontwikkeling van de Wijkplatforms doen we in coproductie. We doen dit in overleg op wijkniveau om tot het gewenste maatwerk te komen. We doen dit ook door het inrichten van een stedelijk kennis- en leernetwerk rondom platforms, dat tweejaarlijks bijeen komt. Daarbij kunnen naast actieve bewoners vanuit de platforms ook andere (groepen van-) actieve Utrechters zich aansluiten.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,